

**VYSPĚLĚ
ČESKO**

CESTY

K

**VYSPĚLÉMU
ČESKU**

**ZMENA
KLEPSIMU**

ČESKO jako lídr v globální transformované ekonomice

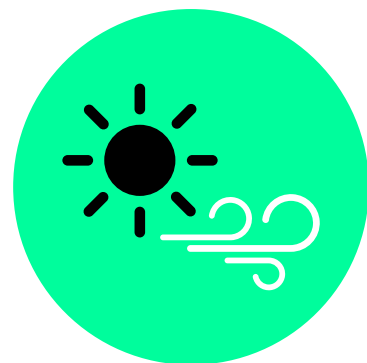
Tímto společným prohlášením se poprvé spojila aliance byznysu, expertních a neziskových organizací, která jasně deklaruje, že měnící se světová i evropská ekonomika představuje bezprecedentní příležitosti pro českou ekonomiku. Nyní je nejvyšší čas zahájit spolupráci na odstraňování překážek a vytváření přehledných podmínek pro investory. Finanční prostředky soukromého sektoru jsou připraveny podpořit ekonomickou transformaci naší země, zbývá jen podpora politická.

Naším cílem je vybudovat českou ekonomiku, která stojí v čele globální ekonomické transformace, nejen proto, že je to pro ČR výhodné. Jako pragmaticky nejlepší řešení pro ČR stojíme o ekonomiku, která splňuje níže uvedená kritéria. Pro jejich naplnění doporučujeme zaměřit se na implementaci následujících kroků, které vycházejí z respektovaných studií nebo pracují s doporučeními z letos vydaných zpráv Enrica Letty¹ a Maria Draghiho².

¹ Enrico Letta - [Much more than a market](#) (zpráva, 4/2024)

² Mario Draghi - [The future of European competitiveness](#) (zpráva, 9/2024)

RACIONÁLNÍ A MODERNÍ ENERIE PRO ČESKO

Podpora rozvoje moderního a udržitelného energetického mixu dle evropských a mezinárodních závazků ČR, který zajistí spolehlivé dodávky elektřiny pro konkurenceschopnost české ekonomiky pomocí snížení nákladů a umožnění investic v souladu s ESG kritérii. Podíl obnovitelných zdrojů energie (OZE), zejména sluneční a větrné energie, na celkové spotřebě by měl činit 30 % do roku 2030 podle aktuální verze Národních klimaticko-energetických plánů (NKEP)³. Pro takovýto rozvoj je třeba **odbourat zejména následující překážky:**

- **Modernizace přenosové a distribuční soustavy** a její příprava na moderní energetický systém je klíčová nejen pro další rozvoj obnovitelných zdrojů.
- **Urychlení povolovacích procesů** pro větrné a solární elektrárny⁴ a výstavbu přenosové a distribuční soustavy, včetně schválení a využívání akceleračních zón.
- **Rozvoj chytrých sítí**, urychlení roll-outu chytrého měření, efektivního řízení elektrizační soustavy, dotažení klíčové legislativy pro rozvoj a investice do technologií akumulace a agregace flexibility.
- **Vhodné nastavení investičních a provozních podpor** (PPA, Contracts for Difference, kapacitní platby, a jiné), aby podpořily modernizaci české energetiky.

Racionální exit od uhlí a odmítnutí dotací či jiných netržních forem podpory na provoz starých, emisně náročných elektráren; využití dostupných veřejných i soukromých financí na modernizaci energetiky, částečnou konverzi uhelných elektráren na plynové nebo na rozvoj obnovitelných zdrojů a chytrých sítí.

³ Oldřich Sklenář - [Fotovoltaický průmysl a evropská importní závislost](#) (factsheet, 1/2024)

⁴ Fakta o klimatu - [Cesty k čisté a levné elektřině](#) (studie, 6/2024)

Modernizace teplárenství a zajištění udržitelné ekonomické transformace vytápění budov pomocí:

- rozvoje kombinované výroby elektřiny a tepla (KVET, kogenerace)
- podpora výzkumu, výroby a instalací technologie tepelných čerpadel⁵
- podpora obnovitelných zdrojů vytápění
- výzkum dalších potenciálních řešení v oblasti teplárenství, např. akumulace tepla, solární termika, geotermální technologie.

Investice do snižování energetické náročnosti domácností i firem s důrazem na pomoc s cenami energií ohroženým subjektům.

Umožnění maximálního využití benefitů sdílení elektřiny díky měkké i investiční podpoře, dostupnosti infrastruktury a nastavení tarifních poplatků. Zapojení nových hráčů – domácností, malých firem a samospráv – do energetiky⁶.

Rozvoj výroby a využití zeleného vodíku s ohledem na poptávku, analýza potřeb průmyslu a zajištění částečné domácí výroby zeleného vodíku (vodíkové „alleys“) s prioritou na bezpečný import z geopoliticky stabilních zemí, zaměření na využití vodíku pro průmysl a akumulaci, s pragmatickým přístupem.

⁵ Oldřich Sklenář - Zpoplatnění emisí z paliv pro dopravu a vytápění (factsheet, 9/2024)

⁶ Kristina Zindulková - Komunitní energetika a energetická chudoba (paper, 2/2024)

KRAJINA JAKO INDIKÁTOR ZDRAVÉ EKONOMIKY

Zajištění zdravého fungování přírodních ekosystémů, jelikož jsou nezbytné i pro ekonomiku. Podpořme analýzu dopadů nabeurávání přírodních ekosystémů na českou ekonomiku, jelikož nemáme k dispozici dostatek lokálních analýz a dat.

Cílevědomá a plánovitá obnova biodiverzity promyšleným systémem rozptýlených drobných biotopů, jako jsou např. krajinné prvky v produkční zemědělské a lesní krajině.

Zastavení finančně i materiálně náročné eroze půdy, vytvoření krajiny odolné na zvyšující se extrémní počasí.

Prioritizace poskytování veřejných služeb (zadržování vody aj.) především na státních pozemcích a nové modely podpory těchto cílů na soukromé půdě.

Rozvoj moderních způsobů hospodaření na zemědělské půdě a v lesích, včetně poradenské a jiné podpory, podpora inovativních hospodářských postupů zaměřených na udržitelnost a získání konkurenční výhody (certifikace lesů FSC, regenerativní zemědělství, precision farming, ekologické zemědělství, digitalizace, data, AI).

Podpora zemědělců a lesníků v přechodu k udržitelnějšímu hospodaření a lepší využití dostupných finančních zdrojů (např. ze Společné zemědělské politiky), včetně poradenství a zapojení kapitálových investic.

Vytvoření odolného potravinového systému skrze diverzifikaci zemědělské produkce, která zajistí stabilitu dodávek a odolnost vůči klimatickým rizikům.

Optimalizace zdrojů prostřednictvím lepšího využití půdy a vody a snižování zátěže na ekosystémy, čímž se posiluje dlouhodobá produktivita krajiny.

Změna paradigmatu, aby byla zdravá krajina a příroda chápána jako dlouhodobý zdroj prosperity.

ŠETRNÉ HOSPODAŘENÍ SE ZDROJI

Podpora zavádění cirkulárních obchodních modelů ve zpracovatelském průmyslu, které zmírňují dopady během celého životního cyklu (LCA) výrobků, uplatňují principy ekodesignu a konceptů “produkt jako služba”, využívají recyklované nebo obnovitelné zdroje a snižují emise výrobních vstupů.

Snižování materiálové náročnosti stavebnictví podporou rekonstrukcí stávajícího stavebního fondu, aktivací neobydlených nebo nevyužívaných budov⁷ a politikami a nástroji umožňujícími uplatnění cirkulárního designu staveb v praxi (modularita, opětovné použití, digitalizace, materiálové katastry)⁸.

Posílení systému cirkulární ekonomiky, s důrazem na předcházení vzniku odpadu napříč sektory, včetně recyklace a zodpovědnosti výrobců za své produkty v dalších kategoriích výrobků a nastavení fungujícího trhu s druhotnými surovinami.

Snižování dovozní závislosti na Číně, a to jak v oblasti surovin, tak v oblasti klíčových technologií.

⁷ MMR - Struktura neobydlených bytů v Česku a nástroje pro jejich aktivaci využívané v zemích OECD (studie, 12/2023)

⁸ NCIEN - Stavebnictví: Zpomalení materiálových toků díky cirkulárnímu designu a prodloužení životnosti budov (paper, 10/2023)

VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE JAKO MOTOR VYSPĚLÉ EKONOMIKY

Reforma systému výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) v Česku a reforma řízení výzkumných institucí, zejména univerzit, s přehodnocením role peer reviews, financování renomovaných zahraničních chairs a zapojením multidisciplinárních přístupů. Cílem politiky podpory VaVal by měl být vznik inovací a jejich komercializace v Evropě a Česku, abychom zvýšili svoji konkurenceschopnost na globálních trzích.

Důraz na aplikovatelnost výzkumu, včetně bonifikace a vytvoření specifických nástrojů podpory pro jeho převedení do praxe, za současné podpory výzkumu základního, jako nutného předpokladu pro aplikovaný výzkum.

Efektivní vynakládání veřejných financí na dopadové, disruptivní typy inovací a na výzkum na úrovni globální špičky, zaměření grantů na excelenci a konkrétní společenské výzvy, a snížení administrativní zátěže spojené s financováním VaVal.

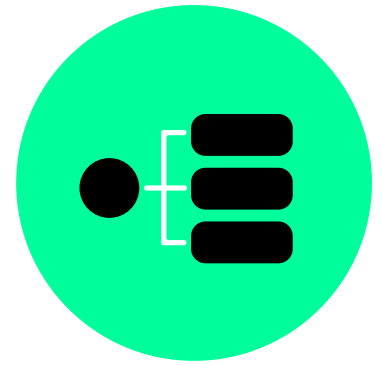
Podpořit vyšší zapojení soukromého sektoru a kapitálových investorů, zlepšit propojení inovativní firem a startupů s výzkumnými organizacemi, včetně univerzit, například formou inovačních klastrů, za účelem zrychlení zavádění inovativních nápadů do české ekonomiky a zachování její konkurenceschopnosti na evropském a světovém trhu. Další příklady iniciativ na navýšení soukromého kapitálu pro výzkum a vývoj uvádí i Draghiho zpráva.

Podpora budování disruptivních a inovativních firem a startupů formou cílené podpory projektů v jasně definovaných sektorech, kde existuje potenciál velkého rozvoje po vzoru projektu Technologická inkubace. Zaměřit se na oblasti, ve kterých může Česko nabídnout přidanou hodnotu, a kde tato podpora bude mít největší dopad (např. AI, EkoTech, ekodesign, GreenTech, HealthTech, Space industry, pokročilé materiály, nanomateriály, DeepTech, ...)

Zvyšování úrovně vzdělání a intenzivní reskilling a upskilling dospělých, zajištění efektivní realokace pracovních sil do perspektivních oborů.

Podpora mobility výzkumníků a interdisciplinárních řešení prostřednictvím profesních doktorátů a sabbaticalů, harmonizace pracovních procesů napříč institucemi.

Tvorba politik na základě aktuálních vědeckých poznatků.

NOVÉ BYZNYS MODELY PRO ČESKO

Schválení, dosahování a pravidelná evaluace jasného a dlouhodobého politického rámce včetně racionálních průmyslových, energetických a klimatických strategií (včetně NKEP, Státní energetické koncepce, Politiky ochrany klimatu) s ohledem na mezinárodní a evropské závazky, zajištění efektivní implementace politik ekonomické transformace tím, že budou jednotlivé rezorty úzce spolupracovat a postupovat v souladu s jednotným plánem^{9 10}.

Dodržovat a aktivně naplňovat evropský závazek k dosažení klimatické neutrality pro zajištění dlouhodobé stability české i světové ekonomiky, snižování energetické, materiálové a emisní náročnosti HDP při udržení nebo růstu HDP.

Podpora byznysu zaměřeného na výrobu net-zero technologií, včetně identifikace relevantních průmyslových odvětví¹¹ včetně strojírenství, vytváření podnikatelských příležitostí pro inovativní a ekologicky šetrné firmy v hodnotových řetězcích velkých podniků. Podpora vývoje a výroby pokročilých technologií, jako jsou baterie, tepelná čerpadla a komponenty pro obnovitelné zdroje energie.

Strategická podpora dekarbonizace emisně náročného průmyslu:

- **Cementárny a ocelářství:** Elektrifikace, využití geologického ukládání CO₂, zajištění dovozu zeleného vodíku, a podpora investic, inovací a vývoje infrastruktury pro sběr a kvalitní zpracování druhotných surovin¹² (ocelového šrotu, stavebních a demoličních odpadů, vedlejších produktů z průmyslu)
- **Stavebnictví:** Podpora recyklovaných a jiných klimaticky šetrných stavebních materiálů (např. dřeva a dalších obnovitelných stavebních materiálů z udržitelných zdrojů, nízkoemisního betonu atd.), včetně odstranění regulačních bariér k využívání ve velkém měřítku a jejich upřednostnění v kritériích stavebních veřejných zakázek. Zaměření na hodnocení celého životního cyklu staveb a uplatnění principů cirkulárního stavebnictví¹³.
- **Petrochemie:** Snižování energetické náročnosti, využití kogenerace a přechod na obnovitelné zdroje, recyklace plastů a přechod na pokročilá biopaliva, podpora vodíku, zmapovat potenciál pro využití vytěžených naftových dolů pro ukládání CO₂.

⁹ Martin Abel - [Zelená transformace: proč Česko nemá plán?](#) (paper, 8/2024)

¹⁰ Kristina Zindulková - [2040 climate target for Czechia: current policy, ambition gap and sectoral analysis](#) (paper, 6/2024)

¹¹ 2. ekonomická transformace - [Mapa příležitostí](#) (analýza, 10/2024)

¹² INCIEN - [Příležitosti cirkulární ekonomiky pro dekarbonizaci českého průmyslu](#) (studie o oceli a cementu, 10/2023)

¹³ INCIEN - [Snižování emisí CO₂ během životního cyklu budov v České republice](#) (studie, 10/2024)

Zdraví zákazníků jako priorita při přechodu na udržitelnější a bezpečnější výrobky a služby.

Podpora podnikání a zajištění spravedlivého přínosu zahraničních investic vytvářením daňového a podnikatelského prostředí, které motivuje k zakládání nových inovativních firem v Česku, nikoliv v zahraničí (např. takzvané ESOP), a zároveň láká zahraniční investory do Česka a k odvádění daní v něm. Nastavení prostředí k reinvesticím zisků na našem území.

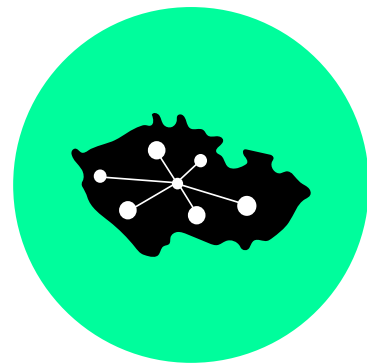
Podpora firem ve shromažďování dat o jejich dopadech na životní prostředí a společnost, aby dosáhly na výhodnější úrokové sazby a byly konkurenceschopné pro zahraniční investory a B2B partnery s vysokými CSR standardy.

Pilotování technologií zachytávání a ukládání CO₂ (CCS), vytipování vhodných lokalit a nastavení podpůrných opatření, aby se CCS stalo ekonomicky výhodným sektorem, za současného důrazu na prevenci emisí jako primárního nástroje dekarbonizace.

Na základě doporučení Maria Draghiho podporujeme politiky směřující k využití soukromého kapitálu v rámci EU pro výrazné zvýšení objemu investic do strategických oblastí jako je zelená tranzice nebo dekarbonizovaná infrastruktura. To souvisí i se snížením nákladů pro investory a diverzifikací zdrojů financování podniků mimo tradiční bankovní sektor.

Důraz na rovnost pohlaví v přístupu k novým pracovním příležitostem spojeným s přechodem k udržitelným technologiím, využití vysoké vzdělanost žen v ČR a podpora jejich vyššího zapojení do ekonomiky.

ZAPOJENÍ REGIONŮ DO NOVÉ EKONOMICKÉ REALITY

Transformace venkova a investice do regionální infrastruktury komplexní transformace a správní konsolidace venkovských oblastí se zaměřením na veřejné služby (lékařská péče, školství), dopravu a infrastrukturu. Rozvoj účinných sítí veřejné dopravy v malých obcích s cílem řešit dopravní chudobu a zlepšit dostupnost. Zajištění spravedlivé distribuce výstupů ze zelené transformace, včetně spravedlivějšího a motivačního rozpočtového určení daní.

Vybudování vysokorychlostní železnice (VRT), rozvoj moderní dopravní infrastruktury, která podpoří ekonomický růst, propojení regionů a snižování emisí.

Výstavba a modernizace dálniční sítě, investice do rozšíření a zkvalitnění dálniční infrastruktury pro zlepšení dopravní dostupnosti mezi regiony, podporu ekonomického růstu a snížení dopravních kongescí.

Podpora udržitelné městské mobility prostřednictvím rozvoje veřejné dopravy, cyklistických tras a pěších zón. Zlepšení infrastruktury v příměstských oblastech pro snížení dopravního zatížení a zvýšení kvality života obyvatel.

Podpora rozvoje infrastruktury nezbytné pro rozvoj moderní a digitální ekonomiky, např. optických sítí.

SIGNATÁŘI VÝZVY:

- Změna k lepšímu
- Aliance pro energetickou soběstačnost
- Asociace glampingu a malého bydlení
- Asociace pro využití tepelných čerpadel
- Asociace udržitelného podnikání
- Business Leaders Forum
- Climate & Sustainable Leaders Czech Republic
- Czech Business Council for Sustainable Development (Česká podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj)*
- Czech Founders
- Člověk v tísni
- Fakta o klimatu
- Frank Bold
- Hnutí Duha
- Institut cirkulární ekonomiky (INCIEN)
- Jihomoravské inovační centrum
- Solární asociace
- Středočeské inovační centrum
- Baby Office
- ING Česká republika
- Kokoza
- Tilia Impact Ventures

SYMPATIZANTI VÝZVY:

- **2. ekonomická transformace**

Jsme rádi, že se do prohlášení, které vzniklo z diskuse nevládních organizací, firemních asociací a zástupců úřadů, dostala řada cílů, které propaguje iniciativa 2. ekonomická transformace – zejména větší podpora inovacím, dostupnost kapitálu pro firmy v ČR a využití celosvětové dekarbonizace racionálně a efektivně pro růst české ekonomiky. Rádi podpoříme společnou snahu o prosazení zmíněných témat.

- **Aliance pro bezemisní budoucnost**

Aliance pro bezemisní budoucnost velice vítá a podporuje vytvoření tohoto dokumentu a zároveň se ztotožňuje se základními tezemi výzvy. Vnímá zároveň potřebu dopracovat a přinést detailnější plán v rámci sekce „Strategická podpora dekarbonizace emisně náročného průmyslu“. Tímto se tedy zavazuje společně spolupracovat na konkrétních řešení a plánu pro tento sektor a tímto i celou výzvu aktivně podpoří.

- **TAH - Centre for Innovations in Technology, Art, and Humanities**

TAH - Centre for Innovations in Technology, Art, and Humanities hodlá spolupracovat se signatáři tohoto dokumentu na tvorbě zákonů, legislativních opatření a veřejných politik, které využijí potenciál nových technologií ve spojení s uměním, humanitními a společenskovědními obory. Cílem je komplexní a udržitelné řešení globálních výzev s pozitivními dopady na společnost, ekonomiku a prostředí pro život.

* Czech BCSD souběžně s podpisem výzvy doporučilo signatářům ke zvážení:

Vytvoření nového oddílu v prohlášení „**Posilování připravenosti území a infrastruktury na změnu klimatu**“: Zářijové povodně v Česku ukázaly devastující účinek, které mohou mít na majetek státu, veřejného a soukromého sektoru, jakož i domácností a osudy lidí živelní pohromy. Obdobné události jsme v mnohem větším rozsahu než v minulosti zažili poslední roky opakovaně (např. lokální tornáda, opakované přívalové deště, epidemie kůrovce, rozsáhlé požáry, rychlý nástup jara následovaný vlnou mrazů). Účet za tyto události roste a výhledově dál růst bude. Pokud se nebudeme inteligentně bránit (současná praxe), budeme všichni v Česku platit za naši nepřipravenost na změnu klimatu opakovaně a více.

- **Systematické budování a aktivní podpora klimatické resilience** (pružné odolnosti) v území na základě veřejně dostupných robustních a kontinuálně aktualizovaných dat a registrů týkajících se fyzických klimatických rizik (spojených s teplotou, vodou, větrem a pevných povrchem) a klimatických scénářů vypracovaných podle mezinárodní dobré praxe jako základ pro informované rozhodování o investicích.
- **Integrace aktualizovaných dat a registrů týkajících se fyzických klimatických rizik**, jakož i záznamů o dopadech skutečných živelních pohrom jako závazných prioritních podkladů územního plánování a rozhodování o veřejných investicích. V oblasti přizpůsobení se změně klimatu je třeba v Česku urychleně zavést moderní nástroje využívající sílu dat (např. digitální dvojčata klimatické resilience), připravit prioritní investiční i neinvestiční akce a tyto co nejdříve v nouzovém režimu realizovat, zejména v nejzranitelnějších oblastech Česka.
- **Jasně přidělení rolí za adaptační klimatická opatření mezi jednotlivé úrovně veřejné správy** a urychlené vytvoření a realizace kvalitních adaptačních plánů k jejich zmírnění a mobilizace zdrojů financování jako klíčová priorita ústředních, krajských a místních vlád.

Vytvoření nového oddílu v prohlášení „**Moderní, výkonná, rychlá, spolupracující a na výsledky zaměřená veřejná správa**“: Pro úspěch české ekonomické transformace je zásadní, aby byly veřejné politiky v Česku proaktivně a moderně budovány na základě hospodárných a účinných mechanismů a struktur, jakož i kultury autentické spolupráce veřejného a soukromého sektoru, v rámci kterých veřejný sektor posiluje roli reálné ekonomiky a finančního sektoru fungujících na bázi udržitelnosti, bezpečí a resilience jako klíčových zdrojů budoucí prosperity, životní úrovně, záruk dodržování lidských práv a svobod, jakož i funkčnosti české společnosti „pro všechny“.

- **Skutečné pochopení a prosazování pragmatických potřeb soukromého sektoru v Česku** zůstat a posilovat svoji pozici v hodnotových řetězcích v nové nízkoemisní, udržitelné a resilientní ekonomice.
- **Systémové snižování nejistot a rizik a posilování příležitostí soukromého sektoru na globálních trzích**, zejména na vnitřním trhu EU, tak, aby Česko získalo důvěru, že se v něm a s ním v kontextu nových globálních hrozeb a příležitostí vyplatí dlouhodobě investovat, respektive obchodovat.
- **Schopnost veřejného sektoru dobře a rychle se přizpůsobit rozsáhlým a hlubokým změnám**, ke kterým nyní na trzích dynamicky dochází, jako klíčová podmínka pro úspěch české ekonomické transformace a budoucí výkonnosti českého soukromého sektoru.
- **Zajištění a udržení kvalitních úředníků, jakož i vytvoření jejich zázemí, motivace a zdrojů k jejich práci s orientací na výsledek**, vysokou kulturou odpovědnosti a pochopení měnící se role administrativy v transformující se ekonomice, zejména směrem k efektivní podpoře soukromého sektoru.
- **Efektivní, akceschopné a hospodárné organizační uspořádání** a instituce veřejného sektoru, ve kterých by v zájmu budoucí prosperity měla být odstraněna především současná rozdrobenost, zastaralé seskupení agend a vyplnění existující kompetenční mezery (např. absence odpovědnosti za změnu klimatu, budov, financování udržitelnosti atd.), která oslabuje výkonnost českého veřejného sektoru, a tím i celého Česka.
- **Systematické sledování, jakou mezinárodní dobrou praxi zavádějí další úspěšné země** a připravenost se rychle zbavit návyků, struktur, nástrojů a postupů, které snižují investiční atraktivitu Česka.